

Комочкова О.О.

аспірант,

Хмельницький національний університет

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З ЛІНГВІСТИКИ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ

Наразі ключовою стає вища освіта, оскільки суспільство потребує кваліфікованих фахівців. Професійна компетентність характеризується як високий рівень функціональних, інтегрованих знань, а також здатність і готовність застосовувати їх у професійній діяльності.

Доцільним є вивчення британського досвіду щодо застосування компетентнісного підходу у професійній підготовці фахівців, зокрема з лінгвістики. У Великій Британії поняття компетентності з'явилося завдяки «компетентнісному рухові» протягом 1980-х–1990-х рр. Поштовхом до цього стало запровадження Нової моделі підготовки [1; 3].

Дж. Равен зазначає, що «компетентність – це явище, що складається з великої кількості складників, відносно незалежних один від одного; деякі стосуються когнітивної сфери, інші – емоційної» [4]. Дж. Чітхем і Дж. Чіверз створили комплексну модель, яка складається з п'яти категорій: когнітивної і функціональної компетентностей, а також особистісних, етичних і мета-компетенцій [2]. Отже, у Великій Британії поняття компетентності охоплює базові знання, характеристики, ціннісні орієнтації, а не лише функціональні компетенції.

Останнім часом значно посилився інтерес до освітнього бенчмаркінгу. В Агентстві забезпечення якості освіти у Великій Британії поняття бенчмаркінгу розглядають як процес, спрямований на удосконалення професіоналізму фахівців шляхом стандартизації критеріїв успішної діяльності та оцінювання їхніх професійних досягнень.

Керівним документом для усіх британських університетів є Кодекс якості вищої освіти [5]. Він не має статусу закону, але відповідає вимогам законодавства. Частиною коду Якості є стандартизовані описи предметних галузей. Під керівництвом Агентства забезпечення якості вони розробляються групами фахівців, делегованими професійними співтовариствами і представниками університетів, роботодавцями. У стандартизованих описах предметних галузей зформульовано загальні вимоги до знань, умінь і навичок випускників університетів.

2002 р. Агенцією забезпечення якості вищої освіти розроблено перший стандартизований опис предметної галузі «Лінгвістика» для бакалаврського рівня. Друге видання документу відбулося 2007 р., третє – у вересні 2015 р. Він містить загальні вимоги до знань, умінь і

навичок випускників-лінгвістів. Так, необхідними компетентностями майбутніх лінгвістів є фахова, інтелектуальна, предметна і загальна компетентності [6]. У межах нашого дослідження вважаємо за необхідне продемонструвати складники саме фахової компетентності лінгвістів. Фахова компетентність передбачає ґрунтовні знання структурно-функціональних рівнів мови і відповідно основних розділів лінгвістики. Фахівець-лінгвіст повинен: вміло використовувати понятійний апарат з фаху; підбирати базові засоби аналізу лінгвістичних даних; здійснювати лінгвістичні дослідження з урахуванням специфіки системного підходу до аналізу феномену мови; застосовувати одержані знання особливостей феномену мови у методиці викладання мови, зокрема англійської як другої або іноземної.

Отже, Велика Британія є провідною європейською країною, яка систематично розробляє методики удосконалення професійної підготовки фахівців. Запровадження у 80-х роках минулого століття компетентнісного підходу до професійної підготовки фахівців стало поштовхом до якісної видозміни парадигми професійної підготовки фахівців різноманітного спектру, що, у свою чергу, стало початком становлення сучасної особистості, здатної критично мислити та вміло застосовувати здобуті професійні знання, вміння та навички у професійній діяльності.

Так, Агенція розробила стандартизовані описи предметних галузей, які мають виключно рекомендаційний характер. На нашу думку, це і є їхня основна перевага, оскільки університети зберігають за собою право розробляти освітні програми згідно власноруч визначеної освітньої траєкторії, однак запроповані шаблони, розроблені під керівництвом делегованих фахівців, зокрема представників Агенції забезпечення якості освіти, представників університетів та роботодавців, можуть стати успішним доповненням, оскільки враховують загальні потреби ВНЗ і, щонайважливіше, потреби ринку праці.

На прикладі стандартизованого опису предметної галузі «Лінгвістика» ми представили перелік компетентностей, якими повинен володіти студент-лінгвіст після закінчення спеціальності «Лінгвістика» у британському університеті. Таким чином, студент-лінгвіст здатен кваліфіковано здійснювати лінгвістичні дослідження та застосовувати різноманітні підходи до вивчення феномену мови. Незважаючи на досить теоретичне спрямування підготовки, студент-випускник володіє професійними знаннями з методики викладання мови і здатен викладати англійську мову як другу або іноземну у навчальних закладах.

Вважаємо, що вищезазначені позитивні аспекти британського досвіду щодо застосування компетентнісного підходу у професійній підготовці фахівців, зокрема фахівців з лінгвістики, можуть бути

використані робочими групами для удосконалення процесу професійної підготовки фахівців з лінгвістики у вищих навчальних закладах України.

Список використаних джерел:

1. A New Training Initiative: Agenda for Action / [Great Britain, Manpower Service Commission]. – London : HM Stationery Office, 1981. – 10 p.
2. Cheetham G. Towards a Holistic Model of Professional Competence / G. Cheetham, G. Chivers // Journal of European Industrial Training. – 1996. – 20(5). – P. 20–30.
3. Lester S. Professional Standards, Competence and Capability / S. Lester // Higher Education, Skills and Work-Based Learning. – 2014. – 4(1). – P. 31–43.
4. Raven J. Competence in Modern Society: Its Identification, Development and Release / J. Raven. – London : H. K. Lewis & Co, 1984. – 251 p.
5. UK Quality Code for Higher Education. General Introduction [Electronic Resource]. – Mode of access : <http://www.qaa.ac.uk/en/Publications/Documents/Quality-Code-introduction.pdf>.
6. UK Quality Code for Higher Education. Subject Benchmark Statement. Linguistics, September 2015 [Electronic Resource]. – Mode of access : <http://www.qaa.ac.uk/en/Publications/Documents/SBS-Linguistics-15.pdf>.

Кошелева Н.Г.

*кандидат педагогічних наук, доцент,
Українська інженерно-педагогічна академія*

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ТЕХНОЛОГІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ В СУЧАСНІЙ ОСВІТІ

Державна система освіти є одним з основних інструментів соціально-економічного розвитку будь-якої країни. Функціонуюча сьогодні дидактична система освіти розроблена більше трьохсот років тому і не відповідає повною мірою потребам сучасного державного, громадського та особистісного розвитку. Ця традиційна система занадто повільна і консервативна, спирається на застарілі принципи і методи навчання та виховання, все гірше і гірше справляється з покладеними на неї завданнями [1]. За змістом цілі традиційного навчання орієнтовані переважно на засвоєння знань, умінь та навичок, а не на розвиток особистості. Але сучасне суспільство сьогодні потребує на формування не стандартної особистості, а індивідуальності. Тому треба застосовувати нові підходи у навчанні, які будуть розвивати в учнях творчі здібності, збагачувати духовно-моральний розвиток особистості. Питання, пов'язані з технологізацією навчального процесу, визначенням сутності, ознак, складових педагогічних технологій, вимог до них та з їх